

FAIR Printsiihid

Leitavad
Ligipääsetavad
Ristkasutatavad
Taaskasutatavad

Nii avatud kui võimalik
nii suletud kui peab

Avatud teaduse
põhiprintsiibid
andmetele.

Ei ole valdkonna spetsiifilised.

Sobivad nii avatud kui ka kinnistele
andmetele. **FAIR ≠ AVATUD**

Kõik printsiihid ei ole kohustuslikud. Tee
andmed nii "õiglaseks" kui võimalik.

Andmed - kõik teadustöö käigus toodetud ressur-
sid. Nt andmed, koodijupid, esitlused, tööriistad jne.

Metaandmed - ressurssi kirjeldavad andmed, mis
aitavad seda leida, taaskasutada ning tõlgendada.

Rohkem informatsiooni:

<https://rdmkit.elixir-europe.org/>

<https://www.go-fair.org/>

<https://www.howtofair.dk/>

<https://datadoi.ee/>

<https://creativecommons.org/>



FAIR Printsiiptide puhul pean meeles:

- Lisan loodud ressurssidele ajas muutumatu ja unikaalse koodi. Võimalusel kasutan loodud ressurssidel DOI-d või Handle-it ning lisaks kasutan ORCID ja ROR (organisatsiooni) koodi.
- Lisan loodud andmetele piisavalt metaandmeid, et need oleks kergesti leitavad.
- Kõik ei pea minu andmetele ligi pääsema, aga määratlen alati kindlalt kes, kuidas ja millistel tingimustel neile ligi pääseb. Nii projekti käigus kui ka pärast projekti lõppu. Mõtlen ka, kus ma oma projekti andmeid hoian.
- Valin, milliseid failiformaate kasutan. Eelistan avatud, vaba ligipääsuga failitüüpe või oma valdkonna standardeid. Nt TXT, CSV, PDF-A, JPEG.
- Kasutan oma valdkonna spetsiifilist sõnavara. Eriti tabelite veerunimedes, märksõnades ning metaandmete kirjeldamisel.
- Lisan andmetele peale metaandmete ka README faili, mis kirjeldab, kuidas need on loodud.
- Lisan andmetele litsentsi. Eelistan CC0 (paludes, et minu tööd viidatakse, lisades viitamise näite) või CC-BY litsentsi.



TARTU ÜLIKOO



ELIXIR-Eesti
<https://elixir.ut.ee/>
elixir@ut.ee

